



Van: Vincent Rous

Telefoon: 06-28284204

Uw kenmerk: 22bb008712

Ons kenmerk: M2212-7986 - 23bo3034

Onderwerp: 'Wij zeggen nee Big Brother niet in uw dossier

Datum: B&W 7 februari 2023

Aan de gemeenteraad

Op 17 december 2022 stelde A.J.A. Maassen (D66) ons schriftelijke vragen over het opvragen van medische gegevens bij aanvragen voor bijzondere bijstand (22bb008712). Op 10 januari 2023 heeft het college in een tussenbericht (23bb000096) medegedeeld dat de beantwoording van de vragen meer tijd vergt.

Inleidend wordt gesteld:

Een Rotterdamse huisarts en journalist heeft op 16 december een LinkedIn-bericht¹ geplaatst waarin zij beschrijft een verzoek te hebben gekregen van het team Sociaal Medische Advisering (SMA), in opdracht van de gemeente Rotterdam, om een aantal gedetailleerde medische vragen over een van haar patiënten te beantwoorden. Welke medicatie er wordt gebruikt, hoe de huisarts naar de HIV van de patiënt kijkt en of verbetering van klachten in de toekomst eventueel mogelijk zou zijn, zijn enkele vragen die hier voorbijkomen.

De reden tot dit verzoek van de SMA? Zij doen een medisch onderzoek om te bepalen of de persoon in kwestie extra geld mag ontvangen om geholpen te worden met diens energierekening middels bijzondere bijstand. D66 Rotterdam is van mening dat het opvragen van privacygevoelige bijzondere persoonsgegevens, die wettelijk gezien extra worden beschermd, ten behoeve van de beoordeling van het recht op bijzondere bijstand zeer vergaand is. Onze fractie maakt zich daarnaast zorgen over de mogelijke averechtse werking die dit heeft op de aanvragen van de bijzondere bijstand. Gezien het vorenstaande hebben wij daarom de volgende vragen aan het college.

¹ https://www.linkedin.com/posts/michelle-van-tongerloo-0a708982_surveillance-discriminatie-armoedepeepshow-activity-7009383794445025280-9xRE?utm_source=share&utm_medium=member_desktop



Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Is de wethouder het met de D66-fractie eens dat (zeer gedetailleerde) medische informatie opvragen over een persoon die bijzondere bijstand aanvraagt een nadelig effect kan hebben op de armoederegelingen van de gemeente, omdat dit afschrikkend kan werken en daarmee de drempel tot voortzetting van de aanvraag wordt verhoogd?

Antwoord:

Allereerst wil het college toelichten hoe het proces van een aanvraag individuele bijzondere bijstand voor medische kosten verloopt.

Individuele bijzondere bijstand voor medische kosten

Individuele bijzondere bijstand kan voor diverse kostensoorten aangevraagd worden. In bepaalde situaties kunnen Rotterdammers in aanmerking komen voor een vergoeding via de individuele bijzondere bijstand van extra kosten die gemaakt worden als gevolg van een medische aandoening. Dat kan in ieder geval voor hoge stookkosten (bv. door reuma), dieetkosten, waskosten en kledingslijtage. Jaarlijks worden enkele honderden aanvragen individuele bijzondere bijstand voor deze kosten ingediend.

Deze aanvragen komen, net als andere aanvragen voor individuele bijzondere bijstand, binnen bij het team Bijzondere Bijstand (cluster Werk en Inkomen). Daarbij neemt een medewerker van de gemeente Rotterdam contact op met de aanvrager om de aanvraag te bespreken. Als blijkt dat er sprake is van een medische aandoening die van belang is bij het beoordelen van de aanvraag, dan wordt de casus doorgestuurd naar team Sociaal Medische Advisering (hierna: SMA), dat onderdeel is van de Vraagwijzer (cluster Maatschappelijke Ontwikkeling). Dit team bestaat uit sociaal-medisch artsen die BIG-geregistreerd zijn. De behandelaar van het team Bijzondere Bijstand vraagt in het eerste gesprek met de Rotterdammer **geen** medische gegevens op.

Doel van Team SMA

Een van de doelen van team SMA is ondersteuning te bieden aan de uitvoering van de Participatiewet met betrekking tot het nemen van een besluit op de gevraagde individuele bijzondere bijstand. Team SMA biedt deze ondersteuning door een medisch onderzoek uit te voeren bij de Rotterdammer die de aanvraag voor individuele bijzondere bijstand voor medische kosten heeft ingediend. Het doel van dit onderzoek is vast te stellen of er sprake is van een medische noodzaak die leidt tot de extra kosten waarvoor individuele bijzondere bijstand is aangevraagd. De arts stelt vervolgens een onafhankelijk advies op en geeft aan of, en zo ja, voor welke periode een eventuele vergoeding via de individuele bijzondere bijstand wordt geadviseerd. Dit advies richt de sociaal-medisch arts aan het team Bijzondere Bijstand. In het advies aan het team Bijzondere Bijstand worden alleen de gegevens verwerkt die voor de opdrachtgever (in casu team Bijzondere Bijstand) van belang zijn in verband met het beoordelen van de aanvraag. In andere woorden, alleen de SMA-arts heeft toegang tot de medische gegevens van de aanvrager. De brief die de huisarts op LinkedIn heeft geplaatst (en de informatie daarin) is daarom voor team Bijzondere Bijstand geheel onbekend geweest.



Opvragen van aanvullende medische informatie

Voor de beoordeling of er sprake is van een medische noodzaak is het noodzakelijk om ook gezondheidsgegevens te verwerken. Daarbij is het soms nodig om aanvullende medische informatie op te vragen bij de huisarts/behandelend arts, in het geval de voorhanden zijnde informatie onvoldoende blijkt voor een beoordeling. Dat is ook het geval geweest in de betreffende LinkedIn-casus.

Als het noodzakelijk is aanvullende medische informatie op te vragen, wordt dit tijdens het spreekuur door de SMA-arts met cliënt besproken. Er wordt besproken wat en bij wie er info wordt opgevraagd. De cliënt ondertekent een machtigingsformulier waarin staat bij wie de info wordt opgevraagd.

Het college wil benadrukken dat alleen in het geval van een aanvraag individuele bijzondere bijstand als gevolg van een medische aandoening er sprake is van een medisch onderzoek. Slechts in sommige gevallen is het noodzakelijk **aanvullende** medische informatie op te vragen bij bijvoorbeeld een behandelend arts. Extra informatie opvragen komt incidenteel voor. Voor de duidelijkheid: bij andere inkomensregelingen, zoals de energietoeslag of het VGZ Rotterdampakket, wordt geen medisch onderzoek uitgevoerd.

Het college wil dat Rotterdammers de hulp krijgen waar zij recht op hebben. Voor aanvragen van individuele bijzondere bijstand als gevolg van een medische aandoening is een medisch onderzoek noodzakelijk. We assisteren de burger hierbij in de informatievoorziening om de drempel zo veel als mogelijk weg te nemen. We informeren burgers vooraf middels een informatieblad bij de uitnodiging over het proces; ook dat het nodig kan zijn dat er medische informatie bij een behandelaar wordt opgevraagd.

Vraag 2:

Wordt er vaker gedetailleerde medische informatie aangevraagd wanneer iemand een aanvraag doet voor de bijzondere bijstand? Waarom is deze informatie noodzakelijk? Is een reguliere doktersbrief, zonder daarin specifieke privacy-gevoelige medische gegevens te hoeven delen, niet ook voldoende?

Antwoord:

Het opvragen van extra medische informatie boven op het medische onderzoek door SMA komt incidenteel voor. Deze informatie wordt opgevraagd omdat de SMA-arts extra informatie noodzakelijk acht om het team Bijzondere Bijstand te kunnen adviseren over het recht en de duur van de individuele bijzondere bijstand waarvoor een aanvraag is ingediend.

De SMA-arts vraagt altijd eerst aan de cliënt zelf om noodzakelijke medische gegevens aan te leveren. Pas wanneer dat niet lukt of wanneer deze informatie onvoldoende is, wordt aanvullende informatie bij een behandelaar opgevraagd.

Vraag 3:

In hoeverre wordt de informatie die het team SMA opvraagt bij externe partijen, zoals huisartsen, getoetst door de Autoriteit Persoonsgegevens op rechtmatigheid en proportionaliteit, in het licht van de aanvraag voor bijzondere bijstand?

Antwoord:

Deze verantwoordelijkheid ligt bij de artsen. Zij volgen hierbij de KNMG-richtlijnen.



Naar aanleiding van het bericht op LinkedIn heeft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) overigens begin januari vragen gesteld over het proces dat team SMA volgt in de beoordeling van de medische aandoening. Hierbij heeft het AP uitvraag gedaan naar onder andere de wettelijke grondslag waarop de uitvraag van medische gegevens is berust en welke privacy-afwegingen worden gemaakt tijdens het beoordelingsproces. Inmiddels zijn deze vragen beantwoord. Het AP ziet geen reden voor vervolgvragen en heeft het dossier gesloten.

Op 20 december 2022 heeft S. van de Peppel (PvdD) schriftelijke vragen (22bb008745) aan het college gesteld, vergelijkbaar met de vragen van het AP. Het college verwijst u naar de beantwoording van deze schriftelijke vragen voor toelichting op de wettelijke grondslag van het handelen van team SMA.

Vraag 4:

Is de wethouder van mening dat vertrouwen de basis dient te zijn bij het aanvragen van bijzondere bijstand?

Antwoord:

Ja. De menselijke maat wordt toegepast binnen de bijzondere bijstand. Feit blijft wel dat in het geval van een aanvraag individuele bijzondere bijstand op medische gronden het noodzakelijk is vast te stellen of de medische aandoening zich voordoet. Slechts in incidentele gevallen, zoals in deze casus, acht een SMA-arts het noodzakelijk aanvullende medische informatie op te vragen bij een behandelaar of huisarts, om zo de medische noodzaak te kunnen vaststellen.

Vraag 5:

Hoe kijkt de wethouder naar de beschreven kwestie en naar deze gang van zaken in zijn algemeenheid? In hoeverre wordt er bij deze werkwijze van vertrouwen uitgegaan?

Antwoord:

Zie antwoord vraag 4.

Vraag 6:

Worden aanvragers van de bijzondere bijstand die in aanraking komen met team SMA ondersteund in het begrijpen van de toestemmingsverklaring voor het verstrekken van medische gegevens? Zo nee, waarom niet?

Antwoord:

Ja. Zie antwoord op vragen 1 en 2.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

A. Aboutaleb